

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z wniosku W. S.
przy uczestnictwie M. B. i W. B.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 grudnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 18 grudnia 2018 r., sygn. akt XXVII Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W. na rzecz radcy prawnego J. H. kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W. S. wystąpił z wnioskiem o stwierdzenie, że z dniem 1 stycznia 2003 r. nabył przez zasiedzenie własność części nieruchomości położonej w S. przy ul. A. wraz z budynkiem posadowionym na działce gruntu nr 184/1 o powierzchni 161 m², wskazanej na mapie przez biegłego geodetę.

Postanowieniem z 9 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy w W. oddalił wniosek.

Postanowieniem z 18 grudnia 2018 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Zdaniem wnioskodawcy, w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące wykładni i stosowania artykułu 172 k.c., tj.: 1. stwierdzenie czy ponoszenie kosztów na utrzymanie i budowę nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie stanowi przesłankę zasiedzenia nieruchomości; 2. stwierdzenie czy fakt ponoszenia kosztów na samą budowę nieruchomości determinuje fakt posiadania zależnego lub samoistnego, w szczególności wobec faktu zamieszkiwania danej osoby na spornej nieruchomości.

W ocenie skarżącego skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ doszło do rażącego uchybienia Sądowi Okręgowemu, który sporządził transkrypcję uzasadnienia w sposób lakoniczny, uniemożliwiający poddanie orzeczenia kontroli kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy

dokonyje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prowadzi do oceny, że skarżący nie wykazał powyższych okoliczności.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została wykazana. Należy podkreślić, że przepis art. 387 § 2¹ k.p.c. modyfikuje regulację art. 328 § 2 k.p.c., na podstawie art. 391 § 1 k.p.c. dotyczącą również uzasadnień sądu drugiej instancji, o tyle, że eliminuje wymóg wskazania w tym uzasadnieniu podstawy faktycznej, nie zwalnia natomiast sądu drugiej instancji z obowiązku wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów

prawa, to jest przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w wyroku wydanym po rozpoznaniu sprawy w postępowaniu apelacyjnym. Z tego powodu, uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji, zgodnie z odpowiednio stosowanym art. 328 § 2 k.c. i przy uwzględnieniu regulacji art. 387 § 2¹ k.p.c., powinno zawierać nie tylko relację z postępowania przed sądem pierwszej instancji i omówienie środka odwoławczego, ale także część obejmującą ocenę prawną ustalonego przez sąd pierwszej instancji i niekwestionowanego w apelacji stanu faktycznego sprawy dokonaną przez sąd drugiej instancji. Innymi słowy, sąd ten ma obowiązek dokonać samodzielnej subsumpcji ustalonego w sprawie stanu faktycznego do właściwego przepisu (przepisów) prawa materialnego (wyrok Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2018 r., I UK 168/17). Analizowane uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera takie elementy. Konstrukcja uzasadnienia Sądu drugiej instancji spełnia zatem wymogi art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przy wzięciu pod uwagę wyjątków przewidzianych w art. 387 § 2¹ k.p.c. i umożliwia Sądowi Najwyższemu prześledzenie toku rozumowania, który doprowadził Sąd Okręgowy do aprobaty oceny prawnej dokonanej przez Sąd Rejonowy i w konsekwencji tego, do oddalenia apelacji.

Biorąc to pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązuje jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono, na podstawie §§ 2-4 w zw. z § 11 pkt 1 w zw. z § 8 pkt 6 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 68).